

UCRAINA: PIAȚA BOVINELOR ȘI A CĂRNII DE VITĂ

*Natalia DOBRYANSKAYA, dr., conf. univ.,
Universitatea Agrară de Stat din Odesa, Ucraina
Vasilie POPOVICI, dr., conf. univ.,
Universitatea Agrară de Stat din Odesa, Ucraina*

În articol este analizată dinamica producerii și a consumului de carne în Ucraina. Sunt stabilite principalele motivele care condiționează nivelul scăzut al consumului de carne.

Cuvinte cheie: piața bovinelor, carne de vită, producerea și consumul de carne, eficiență.

Introducere. Ucraina, fiind unul dintre cei mai mari exportatori de carne de vită în prima jumătate a anilor '90 ai secolului al XX-lea, recent, a intensificat creșterea importurilor de acest produs. Piața de bovine suferă din cauza efectelor procesului îndelungat al crizei în dezvoltarea acestei ramuri. Carne de vită a devenit o marfă inaccesibilă pentru majoritatea populației, iar lipsa de materie primă a devenit o sărăcie pentru multe întreprinderi de prelucrare a cărnii.

1. De la sfârșitul anului 1990 până la începutul anului 2010, numărul de bovine din Ucraina s-a redus aproximativ de 6 ori;
2. La începutul anului 2012, numărul de bovine, în comparație cu începutul anului 2010 a scăzut cu 1,5%;
3. La 1 ianuarie 2012, numărul de bovine din Ucraina constituia 4,43 milioane capete;
4. În 2011, în Ucraina au fost vândute 679,1 mii tone greutate în viu de bovine, iar în 2010 – 727,2 mii tone;
5. Cota de carne de vită în producția totală de carne din țară a scăzut de la 21% în 2010 la 19% în 2011;
6. Producția de carne de vită în 2011, în toate categoriile de gospodării, a constituit 399,1 mii tone;
7. Cea mai mare parte a producerii de carne de vită revine gospodăriilor populației. Acestea, în anul 2011, au produs 302,0 mii tone de această producție sau 76% din indicatorul general;
8. Pe parcursul anului 2011, piața de bovine a fost dominată de trendul ascendent al prețului pe toate canalele de vânzări, atât ca materie primă, cât și ca produse finite;
9. Exportul de carne de vită, în termeni monetari, este semnificativ în structura ofertei de carne. În 2011, Ucraina a vândut în străinătate 13,0 mii tone de carne de vită în valoare de 60,6 milioane de euro SUA;
10. Ucraina continuă să reducă volumul importurilor de carne de vită. În 2011, acest volum a constituit 3,5 mii tone în valoare de 13,8 milioane dolari SUA;
11. Cel mai mare exportator de carne de vită în Ucraina este Brazilia.

Analiza cercetării. Problemele dezvoltării producției competitive a cărnii de bovine au fost studiate de către oamenii de știință din Ucraina, cum ar fi: M. I. Malik, P.T. Sabluk, I.F. Miller, V.I. Mesel-Veseliak, M.V. Zosi-Kior și alții. Dar există multe aspecte nerezolvate în ceea ce privește dezvoltarea și reconstituirea ramurii date.

UKRAINE: THE MARKET OF DOMESTIC BOVINE AND BEEF

*Natalia DOBRYANSKAYA, PhD, Associate Professor,
State Agrarian University from Odessa, Ukraine
Vasilie POPOVICI, PhD, Associate Professor,
State Agrarian University from Odessa, Ukraine*

The article analyzes the dynamics of production and consumption of meat in Ukraine. There are established the main reasons which determine the low level of meat consumption.

Key words: market bovine, beef, production and meat consumption, efficiency.

*JEL classification: Q12, Q13, Q21, O40
CZU 339.13:637.5*

Introduction. Ukraine, one of the largest exporters of beef in the first half of the 90s and of the twentieth century, has recently increased imports of this product. The cattle market suffers from the lengthy process of the crisis in development of this branch. Beef has become an inaccessible commodity for most people, and the lack of raw materials represents an issue for many meat processing businesses.

1. From late 1990 to early 2010, the number of cattle in Ukraine has decreased approximately 6 times;
  2. In early 2012, the number of cattle, compared with the beginning of 2010 dropped by 1.5%;
  3. On January 1st, 2012, the number of cattle in Ukraine amounted to 4.43 million heads;
  4. In 2011, Ukraine sold 679 100 tons of live weight cattle, and in 2010 – 727200 tons;
  5. The share of beef in total meat production in the country fell from 21% in 2010 to 19% in 2011;
  6. Beef production was 399,100 tons in 2011, in all categories of households;
  7. Most of the production of beef is for households. These, in 2011, produced 302.000 tons of this production or 76% of the general indicator;
  8. During 2011, the cattle market was dominated by the upward trend of prices in all sales channels, including the raw materials and the finished products as well;
  9. Beef exports in monetary terms, is significant in the structure of the meat offers. In 2011, Ukraine sold abroad 13.0 thousand tons of beef worth 60.6 million U.S. dollars;
  10. Ukraine continues to reduce the volume of beef imports. In 2011, this volume was 3,500 tons which is worth U.S. \$ 13.8 million;
  11. The largest exporter of beef in Ukraine is Brazil.
- Review of research. Problems of the competitive development of bovine meat production have been studied by scientists in Ukraine, such as M.I. Malik, P.T. Sabluk, I.F. Miller, V.I. Mesel-Veseliak, M.V. Zosia-Kior and others. But there are many unresolved issues regarding the development and reconstruction of this branch.

The purpose of this paper is to identify ways to

Scopul acestei lucrări constă în identificarea modalităților de creștere a producției de carne de bovine în Ucraina, în general, și elaborarea măsurilor de sprijin a dezvoltării acestei ramuri.

Rezultatele cercetării. Situația de pe piața cărnii de bovine continuă să se agraveze, deoarece numărul acestor anual se reduce. Principalul motiv, care a determinat și continuă să influențeze diminuarea treptată a cărnii de bovine în Ucraina, este scăderea cererii pentru carnea de vită și vițel de la întreprinderile de prelucrare a cărnii. Încă la începutul anilor '90, peste 65% din carnea de bovine se consuma de către populație într-o varietate de preparate din carne și mezeluri. În ultimii ani, carnea de vită, practic, a dispărut din produsele din carne finite. Cu scopul de a ieftini și pentru disponibilitatea mai mare față de produse a populației Ucrainei, sub acoperirea lipsei materiei prime pe piață, prelucrătorii de carne au schimbat rețeta produselor, înlocuind carnea de vită cu cea de pasăre, precum și cu o varietate de măruntaie.

La 1 ianuarie 2011, numărul de capete în toate categoriile de gospodărie a constituit 4425,8 mii, din care în întreprinderile agricole sunt doar o treime – 1510,6 mii, după cum se poate observa în tabelul 1. În anii '90, întreprinderile agricole erau principale pe piața cărnii de bovine. Dar destrămarea infrastructurii agricole, precum și a economiei țării în ansamblu, pe parcursul anilor 1991-2000, a condus la evoluții negative în ramura creșterii animalelor.

increase the production beef in Ukraine, in general, and developing measures to support the development of this sector.

Research results. The situation on the bovine meat market continues to worsen as their number decreases annually. The main reason which led and continues to influence the gradual reduction of bovine meat in Ukraine is the declining demand for beef and veal at meat processing enterprises. Since the early 90s, over 65% of bovine meat was consumed by the population in a variety of dishes with meat and sausages. In recent years, beef has practically disappeared from the finished meat products. In order to cheapen and to create a higher availability of the product for the population of Ukraine, meat processors have changed the recipe of the product due to the lack of raw materials on the market by replacing the beef with chicken, and also, a variety of offal.

On January 1st, 2011, the number of heads in all categories of households was 4,425,800, out of which farms are only a third – 1510.6 million, as shown in Table 1. In the '90s, farms were the main businesses in the cattle meat market. But the collapse of agricultural infrastructure and the country's economy as a whole, during 1991-2000, led to adverse developments in the livestock branch.

Tabelul 1/Table 1

**Dinamica pe cap de bovine în Ucraina (la sfârșitul anului), mii capete/
Dynamics on cattle in Ukraine (end of year), thousand heads**

Categoriile de gospodării/ Categories of households	1990	1995	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Toate categoriile/ All categories	24623,4	17557,3	6175,4	5490,9	5079,0	4826,7	4494,4	4425,8
Întreprinderi agricole/ Agricultural enterprises	21083,3	13701,4	2294,6	1926,8	1720,1	1627,1	1526,4	1510,6
Gospodăriile populației / Households	3540,1	3855,9	3880,8	3564,1	3358,9	3199,6	2968,0	2915,2

Sursa / Source: Elaborat de autor / Developed by the author.

Reducerea rentabilității producerii cărnii de vită, de la 20,6% în 1990 la un nivel negativ de -24,8% în 2011, s-a soldat cu micșorarea numărului de bovine. Ca urmare, în 1990, 86% din numărul total de bovine era deținut de către întreprinderile agricole, iar în anul 2011 ponderea acestor întreprinderi a reprezentat deja 34,1%, iar numărul de capete a scăzut aproximativ de 14 ori.

Trebuie remarcat faptul, că numărul de bovine din gospodăriile populației a crescut până în anul 2002 (în primul rând, din cauza acțiunilor de proprietate, obținute de la întreprinderile agricole în conformitate cu reformele în agricultură). Dar, în următorii ani, din cauza îmbătrânirii populației și a costului ridicat de întreținere a bovinelor, cea mai mare parte a populației a redus numărul de bovine. Ca urmare, în perioada anilor 2002-2011, numărul de animale din gospodăriile populației a scăzut de 1,7 ori, iar anul trecut a atins nivelul de 2,9 milioane de capete.

Reduced profitability of the production of beef, from 20.6% in 1990 to a negative level of -24.8% in 2011, resulted in fewer cattle. As a result, in 1990, 86% of the total number of cattle was owned by agricultural enterprises, and in 2011 the share of these enterprises was already 34.1% and the number of heads dropped about 14 times.

It should be noted that the number of cattle in households increased by 2002 (primarily because of the property actions, obtained from agricultural enterprises in line with the reforms in agriculture). But in the next years, due to the aging population and the high cost of maintenance of cattle, most of the population has reduced the number of cattle. As a result, during 2002-2011, the number of animals from households decreased by 1.7 times, and last year reached 2.9 million heads.

Tabelul 2/Table 2

**Gruparea întreprinderilor agricole conform numărului de bovine în anul 2011/
Grouping agricultural enterprises according to the number of cattle in 2011**

Întreprinderi / Enterprises	2011			
	Numărul de întreprinderi/ Number of enterprises		Numărul de animale/ Number of animals	
	unități/ units	în % din total/ in % of all	mii capete/ thousand heads	în % din total/ in % of all
	3996	100,0	1510,6	100,0
dintre ei cu animale, capete/ of them with animal, heads				
Până la / Up to 5	383	9,6	1,1	0,1
6-10	203	5,1	1,6	0,1
11-15	174	4,4	2,3	0,2
16-20	133	3,3	2,4	0,2
21-29	213	5,4	5,2	0,3
30-39	168	4,2	5,7	0,4
40-49	117	2,9	5,1	0,3
50-99	397	10,0	28,0	1,9
100-199	460	11,5	66,9	4,4
200-299	328	8,2	81,0	5,4
300-399	233	5,8	80,5	5,3
400-499	225	5,6	100,1	6,6
500-999	552	13,8	392,8	26,0
1000-1999	304	7,6	420,7	27,8
2000-2999	73	1,8	174,8	11,6
3000-3999	17	0,4	57,7	3,8
4000-4999	11	0,3	50,0	3,3
Peste / over 4999	5	0,1	34,7	2,3

Sursa / Source: Elaborat de autor / Developed by the author.

În zootehnie, nu s-au produs redistribuirii regionale semnificative a capacității de producție în ultimii cincisprezece ani. Dintre principalele modificări vom menționa reducerea treptată în numărul total de bovine și a producției cărnii de vită și vițel în regiunile centrale și de est ale Ucrainei cu compensarea concentrării producției în direcția regiunile vestice. În această perioadă, cota numărului de bovine din regiunile de est a scăzut cu mai mult de 14%. Trebuie de menționat și reducerea semnificativă a numărului de bovine în regiunile, cum ar fi: Kiev, Dnepropetrovsk și Donețk. Dacă în anii '90, ponderea acestor regiuni era aproximativ de 16%, în anul trecut, acest indicator a scăzut până la 9%.

In animal husbandry, there was no significant regional redistribution of the capacity of production in the last fifteen years. Among the main changes we noted is a gradual reduction of the total number of cattle, beef and veal production in the central and eastern regions of Ukraine, with the compensation of production concentration towards the western regions of the country. In this period, the share of the number of cattle in the eastern region has decreased by more than 14%. It should be noted the significant reduction in the number of cattle in areas such as: Kiev, Dnepropetrovsk and Donetsk. If in the 90s, the share of these regions was approximately 16%, last year this indicator dropped to 9%.

Tabelul 3/Table 3

**Concentrarea regională a producerii cărnii de vită și a numărului de bovine în 2011/
Regional concentration of production and beef cattle numbers in 2011**

Regiunea / Region	Numărul de bovine/ Number of cattle		Regiunea / Region	Producția de carne de vită/ Beef production	
	Mii capete/ thousands heads	%		Mii tone/ thousands tons	%
Toate categoriile de gospodării / All households					
Vinyța	313,4	7,1	Lviv	33,5	8,4
Poltava	267,4	6,0	Ivano-Frankovsk	25,8	6,5
Hmelnițk	257,6	5,8	Harkov	22,1	5,5
Cernigov	238,8	5,8	Hmelnițk	21,2	5,3
Lviv	237,6	5,8	Vinyța	19,6	4,9
Întreprinderile agricole / agricultural enterprises					
Poltava	166,7	11,0	Cerkask	11,1	11,4
Cernigov	149,7	9,9	Cernigov	8,2	8,5
Cerkask	131,7	8,7	Poltava	8,1	8,4
Vinyța	105,0	7,0	Vinyța	7,9	8,1
Harkov	99,4	6,6	Kiev	7,5	7,7
Gospodăriile populație/ Households population					
Lviv	213,4	7,3	Lviv	29,7	9,8
Vinnyța	208,4	7,1	Ivano-Frankovsk	24,7	8,2
Hmelnițk	175,4	6,0	Harkov	17,7	5,9
Ivano-Frankovsk	173,2	5,9	Transcarpatia	16,7	5,5
Ternopol	155,5	5,3	Hmelnițk	16,1	5,3

Sursa / Source: Elaborat de autor / Developed by the author.

Potrivit datelor din tabelul 3, la 1 ianuarie 2012, ponderea esențială a producției de bovine a fost concentrată în regiunile Vinyța, Poltava, Hmelnițk, Cernigov și Lviv. Ponderea totală a acestor regiuni în numărul total al a fost de 29,8% sau 1,3 milioane capete.

Modificările cantitative și structurale ale volumului de producție de carne au tangențe directe cu indicatorul de realizare spre sacrificare. Din momentul dezvoltării active a păsărilor, în Ucraina s-a atestat tendința de sporire a volumului producției de carne, cu o creștere treptată a cotei de carne de pasăre în structura totală a producției. Din anul 2001 până în 2011, volumul producției de carne a crescut cu 41,3%, până la 2144,0 mii tone datorită creșterii producției de carne de pasăre în regiunile, cum ar fi: Cerkask, Dnepropetrovsk, Kiev, Lviv și Donețk. În 2010, ponderea acestor regiuni în producția totală de carne ocupa aproximativ jumătate – 46,6%. Trebuie de accentuat atenție deosebită regiunii Cerkask, care, datorită activității fermelor mari de păsări, nivelul producției a crescut de la 74,2 mii tone în 2000 la 328,7 mii tone în 2011 (o creștere de 4,4 ori). De asemenea, progrese semnificative în această direcție a obținut și regiunea Dnepropetrovsk, unde, în aceeași perioadă, producția de carne a crescut de 2,7 ori – până la 225,9 mi tone.

According to the data in Table 3, from January 1st 2012, the essential share of cattle production was concentrated in the regions Vinyța, Poltava, Khmelnytskyi, Chernihiv and Lviv. The overall share of these regions in the total was 29.8% or 1.3 million heads.

Quantitative and structural changes in the volume of meat production are directly related to the indicator of achievement for slaughter. Since the active development of poultry, in Ukraine was confirmed the tendency of enhancement of the volume of meat production, with a gradual increase of the poultry meat share in the total structure of production. From 2001 to 2011, the volume of meat production increased by 41.3% to 2144.0 thousand tons due to increased poultry production in areas such as: Cerkask, Dnepropetrovsk, Kiev, Lviv and Donetsk. In 2010, the share of these regions in the total meat production accounted for about half – 46.6%. There should be stressed particular attention to the Cerkask region, which because of the activity of large bird farms, increased production from 74,200 tons in 2000 to 328,700 tons in 2011 (an increase of 4.4 times). Also, significant progress in this direction obtained Dnepropetrovsk region, where in the same time period, the meat production has increased 2.7 times – up to 225.9 tons.

Tabelul 4/Table 4

**Volumul producției de carne în Ucraina, mii tone, greutate în carcasă/
The volume of meat production in Ukraine, thousand tons, carcass weight**

Tipurile de carne/ Types of meat	Toate categoriile de gospodării / All households			Întreprinderile agricole / agricultural enterprises			Gospodăriile populație/ Households population		
	2010	2011	Anul 2011 în % față de 2010 / Year 2011 in % from 2010	2010	2011	Anul 2011 în % față de 2010 / Year 2011 in % from 2010	2010	2011	Anul 2011 în % față de 2010 / Year 2011 in % from 2010
Carne, toate tipurile / Meat, all types	2059,0	2143,8	104,1	1134,4	1215,2	107,1	924,6	928,6	100,4
Carne de vită și vițel / Beef and veal	427,7	399,1	93,3	104,7	97,0	92,6	323,0	302,1	93,5
Carne de porc / Pork	631,2	704,4	111,6	255,9	305,0	119,2	375,3	399,4	106,4
Carne de miel și de capră / Lamb meat and goat	21,0	19,6	93,3	1,2	1,3	108,3	19,8	18,3	92,4
Carne de pasăre / Poultry meat	953,5	995,2	104,4	772,0	811,0	105,1	181,5	184,2	101,5
Carne de iepure / Rabbit meat	13,5	14,0	103,7	0,1	0,3	300,0	13,4	13,7	102,2
Carne de cal / Meat of horses	12,1	11,5	95,0	0,5	0,6	120,0	11,6	10,9	94,0

Sursa / Source: Elaborat de autor / Developed by the author.

Pe parcursul a multor ani, până în 2006, piața cărnii de vită și vițel nu a pierdut poziția de lider în structura generală a producției de carne (realizarea bovinelor și a cărnii de pasăre pentru sacrificare). În medie, în anii 1990 și 2005, pentru carnea de vită revenea peste 46% din producția totală de carne (greutate de sacrificare) în toate categoriile de gospodării. În ultimii ani, ritmul și volumul de reducere a numărului de bovine a încetinit, în primul rând, datorită activității întreprinderilor din sectorul public. Pe de o parte, acest factor este o indicație a unor tendințe pozitive și a evoluției din sectorul de producere pe scară largă a bovinelor (în special produse lactate), pe de altă parte, este o confirmare a utilizării pe deplin a potențialului de producție și de resurse, care a fost format încă în anii 1970-1990.

Trebuie remarcat faptul, că pe parcursul unei perioade îndelungate, în Ucraina, a predominat creșterea extensivă a bovinelor, care constă în faptul, că volumul anual de realizare pentru sacrificare depășește volumul de creștere. În general, în perioada 2000-2011, soldul total negativ al producției al ramurii creșterii animalelor a constituit 1,4 milioane tone de bovine greutate în viu. În același timp, în 2011, în întreprinderile agricole a fost înregistrat un sold pozitiv între volumul de creștere și de realizare a bovinelor pentru sacrificare (tabelul 5). Potențialul de resurse al ramurii sporește datorită dezvoltării sectorului produselor lactate.

În ceea ce privește productivitatea creșterii bovinelor, de asemenea, există unele evoluții pozitive. Începând cu anul 2008, conform indicatorului sporului mediu zilnic a greutateii în viu a bovinelor, întreprinderile agricole au atins nivelul anului

For several years, until 2006, the market of beef and veal has not lost its leading position in the overall structure of meat production (achievement of cattle and poultry for slaughter). On average, in 1990 and 2005, beef was for over 46% of total meat production (slaughter weight) in all households. In recent years, the pace and volume reduction of the number of cattle has slowed, primarily on account of the activity of public sector enterprises. On one hand, this factor is indicative of a positive trend and the development production of bovine on a large-scale (and in particular milk products), on the other hand, this is a confirmation of the full use of the potential of production and resources, which has been formed yet in 1970-1990.

It should be noted that during a long period in Ukraine prevailed the extensive breeding of cattle, which consists of the fact that the annual volume of realization for slaughter is higher than the volume of growth. Overall, during 2000-2011, the total negative balance in the branch of livestock production was 1.4 million tons of live weight cattle. Meanwhile, in 2011, agricultural enterprises recorded a positive balance between the volume of growth and the achievement of cattle for slaughter (Table 5). Resource potential of the sector increases due to the development of the dairy sector.

In terms of cattle productivity, there are also some positive developments. Since 2008, as indicated by the average daily gain of live weight of cattle, agricultural enterprises reached the level of 1990,

1990, stabilindu-se la nivelul de 460-480 g/zi. Comparativ cu începutul anilor 2000, greutatea medie în viu pe cap de bovine, realizată pentru sacrificare a crescut cu peste 50%. În comparație: la cele mai eficiente întreprinderi din Ucraina, specializate în rase de carne de bovine, câștigul mediu zilnic al greutatei în viu și greutate medie pe cap de bovine, realizată pentru sacrificare, a fost de 850-900 g și 380-420 kg, respectiv.

establishing the level of 460-480 g / day. Compared to the early 2000s, the average live weight per head of cattle for slaughter increased by over 50%. In comparison: in the most efficient companies from Ukraine specialized in beef breeds, the average daily gain in live weight and the average weight per head of cattle, carried for slaughter was 850-900 g and 380-420 kg, respectively.

Tabelul 4/Table 4

Bilanțul și elementele de bilanț de bovine din anii 2008-2011
Balance and balance sheet items cattle for the 2008-2011

Bilanțul bovinelor (în termeni de carne), mii t./ Balance cattle (in terms of meat), thousand tons	2009	2010	2011
Producție/ production	453	428	408
Modificarea stocurilor la sfârșitul anului/ Changes in inventories at the end of	2	-8	-2
Import/ Import	14	25	30
Total resurse / total resources	465	461	440
Export / Export	20	13	15
Cheltuit în scopuri nealimentare (hrană, pierderi etc.)/ Spent on non-food purposes (food, loss, etc.)	1	1	1
Fondul de consumul, total / Fund consumption, total	444	447	424
Pentru 1 persoană, kg/an / For one person, kg / year	9,6	9,8	9,3
Articolele de bilanț de bovine în structura bilanțului de carne, % / Articles of balance sheet structure of bovine meat, %	2009	2010	2011
Producția/ production	23,6	20,8	19,0
Import/ Import	3,2	6,6	12,2
Total resurse / total resources	19,9	18,9	18,6
Export / Export	50,0	27,1	18,8
Cheltuit în scopuri nealimentare (hrană, pierderi etc.)/ Spent on non-food purposes (food, loss, etc.)	10,0	12,5	14,3
Fondul de consumul, total / Fund consumption, total	19,4	18,8	18,1

Sursa / Source: Elaborat de autor / Developed by the author.

Creșterea sporului mediu zilnic în greutate în viu și a greutatei medii în viu a cărnii pe cap de bovină, realizată pentru sacrificare, demonstrează despre unele schimbări pozitive spre îmbunătățirea fondului genetic de creștere și de utilizare a sistemelor de alimentare mai eficiente.

În contextul declinului general al numărului de bovine, persistă tendința negativă de scădere a volumului producției cărnii de vită. Conform rezultatelor anului 2011, volumul producției a scăzut cu 4,5%, la 408,3 mii tone, inclusiv în gospodăriile populației s-a redus cu 3,5%, la 311,7 mii tone; în

Increase in average daily gain in live weight and average live weight of meat per head, carried for slaughter proves some positive changes to improve the genetic fund of growth and more efficient use of foodsystems.

In the context of the general decline in the number of cattle, the negative trend persists in the declining volume of beef production. According to the results of 2011, the production volume decreased by 4.5% to 408 300 tons, including in households, decreasing by 3.5% to 311 700 tons, and in agricultural enterprises –

întreprinderile agricole – cu 7,7%, la 96,6 mii tone. Această scădere bruscă a volumului de producere a cărnii de vită în întreprinderile agricole sugerează, că sectorul public, trecând printr-o perioadă de structurare și optimizare a activelor de producere, în această perioadă, practic, a epuizat potențialul de resurse al producției prime extinse. Având în vedere, că, în general, piața de carne a arătat o tendință pozitivă de creștere de + 4,2% până la 2146,1 mii tone, ponderea proporției de carne de vită și vițel în structura de producție a scăzut la un nivel record – 19,0%. Ponderea întreprinderilor agricole în producția de carne de vită rămâne neesențială – de mai puțin de un sfert din volumul producției totale, și cu fiecare an, continuă să scadă. Având în vedere interesul scăzut al producătorului de carne de bovine spre dezvoltarea producției de carne de bovine, această tendință va continua.

Odată cu scăderea producției, în ultimii zece ani, a existat o reducere treptată a numărului de întreprinderi implicate în creșterea bovinelor.

În ultimii ani, pe piața din Ucraina au început să apară agroholding-uri mari. Dar majoritatea dintre ele preferă dezvoltarea produselor lactate, iar sporirea greutății în viu este o direcție concomitentă/de însoțire. La această categorie se poate referi astfel de agroholding-uri, ca „Alfa Agro”, „Astarta”, „Compania de Lapte din Ucraina”, „Agroproinvest” și multe altele. De asemenea, există agroholding-uri pentru care carnea de bovine constituie domeniul principal de activitate, la care se atribuie: „MHP”, „Kiev Atlantic Group”, „OSI Group”, precum și întreprinderile companiei „Ukrland Farming”.

Având în vedere, că rata principală la creșterea bovinelor se produce în baza dezvoltării complexelor de producție de lapte înalt productive, stabilizarea numărului de bovine pe termen scurt va fi urmată de o scădere în continuare a ofertelor de carne de bovine din partea sectorului public.

Reducerea în continuare a numărului de capete de bovine în gospodăriile populației va stopa diminuarea volumului de producție de carne de vită de 2-3% anual, care se va reflecta asupra nivelului indicatorilor de consum al produsului respectiv de către populație.

Deficitul de oferte și prețurile mai mari pentru consumatorul final, comparativ cu analogul tradițional de carne – carne de porc, precum și de pasăre, în general provoacă scăderea în continuare a consumului de carne de vită. În anii 2009-2011, consumul a atins un nivel record – de 9,6-9,2 kg pe cap de locuitor anual. Rata minimă a consumului de carne de vită pentru populația aptă de muncă (Decretul Cabinetului de Miniștri № 656) trebuie să fie la nivel de 14 kg/an, iar norma rațională (în conformitate cu cerințele Ministerului Sănătății) – de 31,3 kg/an.

În următorii doi-trei ani, consumul de carne de vită și vițel va rămâne la un nivel scăzut, cu o tendință de scădere.

Se menține dificilă situația pentru consumatorul primar de carne de bovine – industria de prelucrare a cărnii. Deficitul de ofertă din cauza prețurilor ridicate de cumpărare pentru carnea de bovine, în comparație cu alte tipuri de carne, impun întreprinderile de prelucrare a cărnii, forțat, să meargă spre modificările din rețeta produselor finite din carne, înlocuind carnea de vită cu alte tipuri de carne, mai ușor accesibile și mai ieftine.

dropping by 7.7% at 96 600 tons. This sharp decline in the volume of production of beef in agricultural businesses suggests that the public sector is going through a period of structuring and optimization of production assets and in this period it has practically exhausted the resource potential for raw production. Considering that, in general, the meat market showed a positive trend of increase + 4,2% to 2.1461 million tons, the weight proportion of beef, veal meat production in the structure has dropped to a record level of – 19.0%. The share of agricultural enterprises in the production of beef remains insignificant – of less than a quarter of the total output, and each year it continues to decline. Given the low interest of the producers of beef in the cattle meat production, this trend will continue.

With the decline in production in the last ten years, there has been a gradual reduction in the number of businesses involved in cattle breeding.

In recent years, in the market of Ukraine began to appear huge agricultural companies. But most of them prefer the development of dairy products and the increased of live weight is a concurrent direction / accompanying. In this category can refer companies such as "Alfa Agro", "Astarta", "Ukrainian Milk Company," "Agroproinvest" and many others. There are also agricultural companies for which bovine meat is the main activity; some of them are "MHP", "Kiev Atlantic Group", "OSI Group" and businesses of "Ukrland Farming".

Given that the main rate in cattle breeding occurs based on the development of highly productive companies of dairy products, the stabilization of cattle number in the short term will be followed by a further decline in beef tenders from the public sector.

The continuing reduction in the number of heads of cattle in households will decrease the production volume of beef by 2-3% annually, which will be reflected on the level of the respective product consumption indicators by the population.

The deficit of supplies and the higher prices for the end consumer, compared to the traditional analog meat – pork and poultry, generally causes further decline in beef consumption. In the years 2009-2011, the consumption reached a record level – of 9.6 to 9.2 kg per capita annually. The minimum rate of beef consumption for the working age population (Decree of Cabinet of Ministers № 656) must be at the level of 14 kg / year, and the rational norm (in accordance with the Ministry of Health) – 31.3 kg / year.

In the next two to three years, the consumption of beef and veal will remain at a low level, with a downward trend.

The difficult situation will remain for the primary consumer of beef – the meat processing industry. Supply deficit due to high purchase prices for beef cattle compared to other meats, require forcibly the meat processing enterprises to changes the finished meat recipe, substituting beef with other meat, more available and cheaper.

În 2011, întreprinderile de prelucrare a cărnii au redus drastic volumul achizițiilor de bovine pentru prelucrare ulterioară. Conform rezultatelor anului, volumul de achiziții de carne de bovine a scăzut la un nivel record – 151,8 mii tone greutate în viu (-30,3% în 2010).

Situația este agravată și pentru poziția gospodăriilor populației, care, tot mai mult, preferă personal să sacrifice bovinele, cu vânzare ulterioară a cărnii pe piață. Principalul motiv – anularea sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli (inclusiv a populației) prin rambursarea de TVA la realizarea de către aceștia a materiei prime din carne la întreprinderile de prelucrare. În prezent, fondurilor acumulate de TVA sunt îndreptate spre fondul special al bugetului de stat, din care sunt distribuite în conformitate cu programul bugetului „Sprijinul de stat pentru industria creșterii animalelor”. Din 2,03 miliarde de dolari de cheltuieli, care urmau să fie distribuite în conformitate cu programul dat – 1,5 miliarde grivne trebuiau să fie distribuite pentru compensarea costurilor de construcție și reconstrucție, 0,5 miliarde UAH – pentru compensarea ratelor dobânzilor la credite. Din cauza acestor modificări, producătorul agricol nu a primit prima de 10-12% la prețul de achiziție, care anterior se constituia ca urmare a compensării TVA. Cel mai mult au avut de suferit, totuși, gospodăriile populației. Pe parcursul unui an, ponderea gospodăriilor populației în structura achizițiilor de bovine la întreprinderile de prelucrare a cărnii a scăzut până la 22%, comparativ cu 50% în 2010, în timp ce volumele fizice de vânzări de bovine pentru prelucrare de la populație s-a redus de 2,8 ori.

Concluzii. Una dintre cele mai importante modalități de îmbunătățire a organizării producerii în creșterea animalelor constă în justificarea rațională a modalităților de creștere a animalelor și a sistemelor de management al ramurii în condițiile unei întreprinderi agricole concrete. Acest fapt deține o influență decisivă asupra formării unui sistem de mașini pentru mecanizarea proceselor de muncă, de care depinde alegerea formei de organizare a muncii în ferme și complexe, precum și a indicatorilor economici.

Prin urmare, combinația factorilor de organizare și economici, menționați anterior, cu sprijinul de stat de dezvoltare a agriculturii, va permite producerea unor produse din carne de bovină competitive și de înaltă calitate.

In 2011, meat processing companies have slashed the amount of purchases of cattle for further processing. According to the results of the year, the volume of beef purchases fell to a record level of – 151,800 tons of live weight (-30.3% in 2010).

This is compounded for the positions by households, which increasingly prefer to sacrifice the cattle personally, with subsequent sale of the meat on the market. The main reason – annulment of the subsidy system for farmers (including population) by refunding VAT to the realization by them of meat raw materials at meat processing companies. Currently, funds raised by the VAT are directed to a special fund of the state budget, from which are distributed under the budget program "State support for the livestock industry." 2.03 billion dollars in spending, which would be distributed in accordance with the given schedule – 1.5 billion UAH to be distributed to offset the costs of construction and reconstruction, 0.5 billion UAH – to compensate for interest rates on loans. Because of these changes, the farmer has not received the 10-12% premium to the purchase price, which previously was formed as a result of offsetting VAT. Households were affected the most by this situation. During the year, the share of households in the purchasing structure of bovine meat at processing enterprises decreased by 22% compared with 50% in 2010, while physical volumes of cattle sales for processing decreased 2.8 times.

Conclusions. One of the most important ways to improve the organization of production in animal breeding is the rational justification of methods of animal husbandry and management systems of the branch, under a specific agricultural business. This has a decisive influence on the formation of a system of machines to mechanize work processes that depend on the choice of organizational form of work in farms, and also economic indicators.

Therefore, the combination of organization and economic factors, mentioned above, with the state support for agricultural development, will allow the production of competitive and high quality bovine meat products.

Referințe bibliografice / References

1. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН. FAO [accesat 25 mai 2013]. Disponibil: <http://www.fao.org>
2. ПРИСЯЖНЮК, М.В., ЗУБЕЦЬ, М.В. та ін. *Аграрний сектор економіки України: стан і перспективи розвитку*. Київ: ННЦ ІАЕ, 2011. 1008 с.
3. Ключові питання ринку яловичини та шляхи їх вирішення: результати дослідження [accesat 25 mai 2013]. Disponibil: http://www.swap-rural.org.ua/files/ua/market_infrastructure/Beef_report_Ukr.pdf
4. ПІЧКУР, Т., БАНДУРЕНКО, Г., ЗАСЕКІН, Д. Стан українського ринку м'яса і м'ясопродуктів. В: Товари і ринки. 2011, № 2, сс. 46-53.
5. Ринок м'яса під загрозою [accesat 5 mai 2013]. Disponibil: http://a7d.com.ua/2007/07/25/rinok_mjasa_pd_zagrozoju.html

Recomandat spre publicare: 12.03.2013